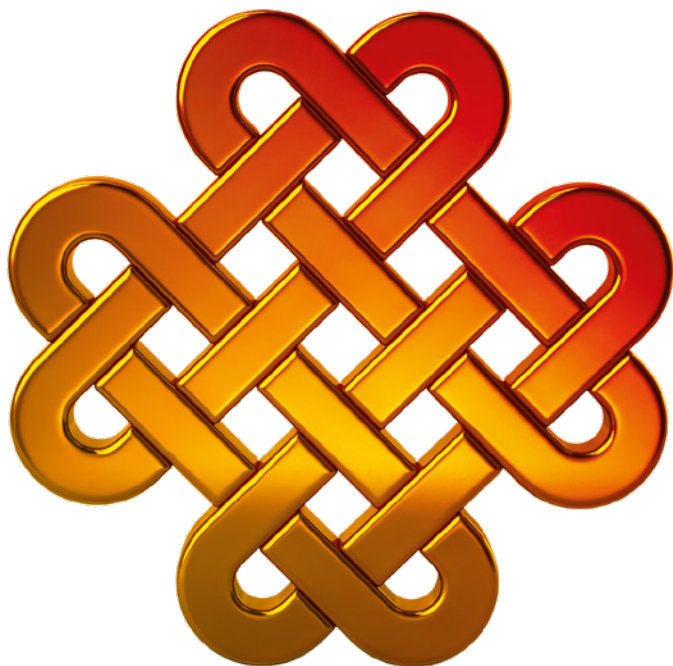

David Michie

Vtipný, optimistický příběh o následcích
našich činů od autora bestsellerové série

DALAJLAMOVA KOČKA

Zákon karmy

Veškerá pravda prochází třemi stadii. V prvním je terčem posměchu, ve druhém se setkává s prudkým odporem a nakonec je přijata jako naprostá samozřejmost. Proč tak málo věříme v karmu? Protože nepůsobí okamžitě. Co kdyby se ale následky činů a myšlenek dostavovaly ihned? Nad tím se vtipně a originálně zamýšlí David Michie, autor bestselleru *Dalajlamova kočka*.

Jednoho rána se lidé probudí a zjistí, že se působení karmy značně urychlilo. Nyní je vše dobré do několika minut odměněno, například nečekaným zbohatnutím, a naopak podvody záhy přivolávají pohromu. Jedni chápou více a více, druzí se zatvrzují. Do té doby neznámý buddhistický mnich láma Taši se stane žádaným hostem televizních pořadů a je vyhledáván pro moudré rady.

Musíme se přizpůsobovat okolnostem, nebo je realita výtvořem naší mysli? Jak vesmír odměňuje vstřícnost? A co je klíčem ke štěstí? Otevřete mysl a nechte pracovat fantazii ve světě, který již není, čím býval.

„Zákon karmy je chytrý příběh s fascinující zápletkou o následcích našich činů. Odvážné, originální téma, zahrnující učení buddhistických guruů a doslovnou aplikaci okamžité karmy, z něj dělá něco svěžího, co jste ještě neviděli.“

– Publishers Weekly

David Michie

Zákon karmy

Překlad Petr Sumcov

metafora

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Instant Karma © 2021 by David Michie

Original English language edition published by Conch Books
97 Barker Rd., Subaco, WA6008, Australia. Arranged via
Licensor's Agent: DropCap Inc.

Translation © Petr Sumcov, 2022

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2023

All rights reserved

ISBN 978-80-7625-718-4 (ePub)

ISBN 978-80-7625-717-7 (pdf)

ISBN 978-80-7625-271-4 (print)

PODĚKOVÁNÍ

Srdečně děkuji mým drahým guruům:

*Les Sheehymu, jenž je mimořádným zdrojem inspirace a moudrosti,
Geše Áčárja Thubten Lodenovi, jedinečnému mistrovi a ztělesnění dharmy,
Zasep Tulku Rinpočemu, vzácnému Vajra Áčárjovi a jogínovi.*

*Guru je Buddha, guru je dharma, guru je sángha,
guru je zdrojem všeho štěstí.*

Klaním se k zemi všem guruům, všem jim vzdávám čest a k nim utíkám do bezpečí.

*Nechť tato kniha rozšíří vlny inspirace od mých guruů
k srdcím a myslím nesčetných živých bytostí.*

*Nechť jsou všechny bytosti šťastny a mají pro štěstí pravý důvod.
Nechť jsou všechny bytosti zproštěny utrpení a jeho pravých příčin.
Nechť nejsou žádné bytosti odděleny od štěstí bez utrpení
a od veliké radosti osvobození nirvány.*

*Nechť všechny bytosti spočívají v míru a pokoji s myslí svobodnou od lpění i odporu,
ale i od lhostejnosti.*

*Veškerá pravda prochází třemi stadii.
V prvním je terčem posměchu.
Ve druhém se setkává s prudkým odporem.
Nakonec je přijata jako naprostá samozřejmost.*

ARTHUR SCHOPENHAUER (FILOSOF, 1788–1860)

Prolog

*Předchozí den
Omni, Colorado*

KDY ZAČAL GURU NA VRCHOLKU HORY ŽÍT, SI UŽ NIKDO NEpamatoval. Jeho domovem byla nepříliš velká dřevěná chata kousek od malého, ovšem malebného městečka Omni. Neměl telefon, televizi ani rádio. Stravoval se střídavě, kdo ví, zda jedl něco jiného než zeleninu, a stačila mu trocha peněz, které dostával za vyučování meditace. Nepil alkohol ani si nikdy nekupoval ony všelijaké pochoutky, které lidé považují za nezbytnost, chtěli-li si život trochu užít. Těžko byste mu hádali věk, snad něco přes padesát, ale dost možná byl i starší. Vystačil si s málem. Pokud byste se ovšem v Omni zeptali dobrých lidí – ba dokonce i těch méně dobrých –, koho považují za nejšťastnějšího člověka, okamžitě a bez zaváhání by odpověděli: „Lámu Tašiho.“

Bydlel sice stranou, jen nedaleko národního parku Skalisté hory, lidí se však nestránil. Každý týden pořádal kurzy meditace v meditačním středisku U Tiché borovice. Několikrát za měsíc navštěvoval městečko v údolí,

aby si obstaral skromný nákup. Jezdil s nákupním vozíkem po prodejně, a když někoho potkal, vždy dotyčnému pohlédl do očí, usmál se a mírně kývl hlavou. V takové chvíli se stalo cosi pozoruhodného. Osoba, která se setkala s jeho pohledem, totiž roztála.

Vůbec nezáleželo na tom, v jakém psychickém stavu se onen člověk zrovna nacházel. Někdo uspěchaně pobíhal mezi regály, jiný se unaveně ploužil, další postupoval přesně podle předem pečlivě sepsaného nákupního seznamu. Avšak všichni pocítili při setkání s lámou Tašim náhlý šok. Šlo o nečekané a prudké připomenutí, kým a čím skutečně jsou. Stěží tento zážitek popsat slovy. V jediném okamžiku spatřili důležitou pravdu o sobě samých. Jako by tento muž zcela přirozeně viděl za jejich vnější projev, který oni brali jako svou totožnost, jako sebe sama, a odrážel k nim daleko širší souvislosti. Ať zrovna procházeli jakýmkoli trápením, ať jejich mysl sužovalo cokoli, proměnilo se to v pouhou pěnu na hladině oceánu, pomíjivé zabublání, které v porovnání s nekonečnou hlubinou pod povrchem vlastně ani nic zásadního způsobit nemůže. A láma Taši hleděl tak dobrotivě a se srdečným přijetím, že lidé ucítili nával radosti. V jeho přívětivých hnědých očích spočívalo všechno to ubezpečení, které v nitru potřebovali, takže se zcela uklidnili.

Díky vlivu této své přítomnosti se láma nikdy, ani v prvních dnech po přistěhování, nesetkával se strachem, který obyvatelé malých městeček přeci jen obvykle mívají z cizinců. Měl asijské rysy, nosil červené roucho a nijak nezakrýval, že ačkoli žije v jejich světě, zcela očividně do něj nepatří. Lidé se mu však pro jeho odlišnost nevyhýbali, ba naopak jej aktivně vyhledávali.

Pauline Taylorová, která provozovala na kraji města útulek pro nalezená zvířata, pokaždé vyhlížela, až z kopce pojedou lámovo staré světle zelené volvo, všeho nechala a v nejpříhodnější chvíli vyrazila, aby se s ním dole ve

městě setkala. Se slzami v očích vypravovala každému, kdo byl ochoten naslouchat, že nikdy necítila tolik bezpodmínečné lásky, jako když před lety u regálů s pracími prášky poprvé narazila na lámu Tašiho.

Pan Hawke, emeritní profesor z Princetonu, se prakticky k nikomu nechtěl intelektuálně sklánět, ovšem na lámu se vrhal, jakmile jej spatřil, a naléhal, aby s ním zašel do kavárny Upraženo a zodpověděl mu otázky týkající se kvantové fyziky.

Dokonce i Margarita Mooreová, jež se zavilostí odmítala každého, kdo nebyl „znovuzrozeným“ křesťanem, heterosexuálem, a ještě k tomu věrným zastáncem druhého dodatku Ústavy USA, byla jednoho dne spatřena, kterak lámu Tašiho před kostelem *popadla za ruce* a vášnivě přisvědčovala, že existuje pouze jediná nejvyšší skutečnost, a když si jí přejeme prožít, musíme se nejprve vzdát utkvělého názoru na sebe sama. To, co jí láma v tu chvíli odpovídal, se zdálo – dokonce i jí – natolik očividné, že zkrátka nebylo možné nesouhlasit.

Po několika hodinách, když působení jeho přítomnosti začalo slábnout, sklouzla paní Mooreová opět do svých navyklých stanovisek. Nicméně v onu chvíli před kostelem byl pohled na ni vskutku mimořádný!

Láma Taši byl v městečku natolik oblíben, že lidé v žertu tvrdili, že požehnání od gurua z vrcholku hory je zárukou vítězství ve volbách. Když se kdosi lámy otázel, zda by on sám nechtěl kandidovat, jeho obličej se sraštil, šedavá bradka se roztrásla a on se s náramnou chutí hlasitě rozesmál, jako by byl tento nápad podařeným vtípem o totálním nesmyslu. A o totální nesmysl v určitém ohledu šlo. Na druhou stranu však nikoli.

Jakmile totiž vznikla představa, že by láma Taši mohl lidi zastupovat na radnici, v Kongresu, nebo dokonce – a pročpak ne? – v Senátu, jen obtížně se jí zbavovalo. Čas od času se jej někdo znovu zeptal: „Zvážil byste úřad starosty,

láma Taši?“ Nebo: „Ucházeli byste se o místo v Kongresu?“ A on pokaždé odpověděl stejným, tajemným způsobem. Podíval se tázajícimu s povzbudivým výrazem do očí a řekl: „Kladete mi nesprávnou otázku, příteli. Jestliže chceme dojít k užitečné odpovědi, je zapotřebí pokládat užitečné otázky.“

Láma Taši sice nebyl poustevníkem, avšak při návštěvě města v něm příliš času nemarnil a v restauracích a kavárnách se nezdržoval, pokud ho do nich nezatáhl profesor Hawke či někdo podobný. Nikdo proto vlastně příliš nevěděl o praktikách, díky kterým jej provázela ta zvláštní přítomnost, ona zdánlivě kouzelná aura, jež z něj vyzařovala, kamkoli přišel. Když se jej za ta léta občas někdo zeptal, čemu vlastně věří, odpověděl vždy přiměřeně podle toho, kdo se tázal, a použil pro něj nejvhodnější slova přinášející nejvzácnější ze všech darů – totiž naději.

Kathy Brantonové, mladé ženě, která se pokoušela velmi rázným vystupováním překonat dětství plné týrání, jednoduše vysvětlil, že věří v láskyplnou laskavost. Kdyby takovou přeslazenost Kathy slyšela od kohokoli jiného, naježila by se. Guruova přítomnost byla ale natolik nefalšovaná a soucítění v jeho očích tak přijímající, že odcházela podivuhodně povznesena.

Když se ho tázala Maria Flaviová, odpadlá katolička plná pocitů viny, ukázal láma vzhůru na čistě modrou klenbu jarní oblohy rozpínající se od obzoru k obzoru: „Jsme stejní jako ona. Jsme dokonale čistí. Je úplně jedno, jaké mraky přicházejí a jak dlouho zůstávají, naši pravou podstatu nám poskvřnit nemohou. *Toto* v nás zůstává neporušené a zářivé.“

Maria na odchodu cítila jakousi jemnou lehkost, jako by z ní bylo nečekaně sejmuto břemeno, které nevědomky celý život nosila na ramenou.

Občas láma Taši nepoužil žádná slova. Jednou na něj kývl teenager Darius, syn Angela a Gwen Stylesových, tr-

pící mozkovou obrnou. Láma Taši popošel do polostínu k invalidnímu vozíku, na němž chlapec zkřiveně seděl a čekal na matku nakupující v obchodě. Nemoc zdeformovala Dariovo tělo, mysl však zůstala v pořádku. Lámu Tašiho ve městě zahlédl už dříve, všiml si jeho výrazného roucha.

Když guru přistoupil, položil mu Darius otázku pomocí nesrozumitelných zvuků, jež láma nemohl pochopit, tedy přinejmenším ne pomocí sluchu. To ovšem nevadilo. Láma Taši se naklonil, uchopil chlapce za pravou ruku a pohlédl mu do očí.

Darius se cítil hrozně nesvůj, a nejen proto, že je v blízkosti cizího muže v podivném úboru. Byl citlivější k mimoslovní komunikaci více než většina lidí, a tak vnímal tu prostou guruovu dobrotu, která se mu zdála zprvu až nesnesitelná.

Po chvíli však vzhlédl, podíval se mu do očí a netrvalo dlouho a začal se také usmívat. Dál držel lámovu pravou rukou a přitom se na vozíku posunul tak, aby mohl zvednout levici a prsty se dotknout jeho srdce.

Láma Taši přikývl.

Pro Daria to bylo jedno z velmi mála setkání, při nichž ho matka nestřežila. A přineslo mu největší užitek.

Takto láma Taši nabízel lidem, mezi kterými žil, neustále dar naděje. Naděje, která inspiruje k pohledu do nitra a sebezpřijetí. Naděje, která přináší pozitivní změnu.

PROTOŽE NEUZNÁVAL OBVYKLÉ KONVENCE A ZAŽITÁ PŘESVĚDČENÍ, nebylo vlastně jasné, proč si zvolil stát se členem zrovna jejich komunity. Návštěvníkům meditačního střediska U Tiché borovice řekl, že je s nimi, aby jim pomáhal prožít pravou podstatu jejich myslí. Tomovi a Tině Jacksonovým,

tedy svým sousedům v ulici Na Supím vrchu, vysvětlil, že jeho chata je ideálním místem k meditování.

Jediná bytost, které odhalil pravdu o něco více, byla jeho společnice na chatě, siamská kočka Šánti. Do života lámy Tašiho nepřišla Šánti proto, že by si ji plánovitě pořídil, nýbrž – jak to ostatně fungovalo v prakticky celém jeho životě – se to prostě spontánně stalo. Jednoho dne, když meditoval, zkrátka vlezla otevřeným oknem a uvelebila se vedle něj. Od té doby se nikdy nerozhodla pro odchod.

Čas od času láma natáhl ruku a pohladil Šánti lebedící si na prosluněném parapetu nebo vyhrívající se večer před plápolajícím krbem.

„No ovšem, toto je to nejkrásnější místo, nejvhodnější pro čekání, že ano, milá Šánti?“ a podrbal ji na nakrmeném břišku. „Dokonalé místo pro naše vyčkávání.“

Na co přesně čekají, více nerozvedl. Jí to ale nevadilo, hlavně, že dál pokračoval tento příjemný čas. A pochopitelně, pokud pokračovalo drbání na břišku.

Odpoledne před oním navýsost mimořádným dnem se láma Taši vydal směrem k domu Jacksonových, svých sousedů. Protože bydlel až na samotném konci ulice Na Supím vrchu, ještě o něco výše než oni, je záhy po svém nastěhování znal od vidění ještě dříve, než se spolu skutečně setkali. Tom měl vysokou postavu se širokými rameny a chodil velmi vzpřímeně, takže vyvolával dojem nepřemožitelnosti. Tina, pokaždé upravená, živá a kurážná, byla vždy v akci. Pokud zrovna nevytvářela extravagantní květinovou výzdobu pro nějakou svatbu, křtiny nebo jiné významné události v městečku, věnovala se většinou rostlinstvu. Obzvláštní radost jí přinášela šalvěj, rozkošně kvetoucí v koších zavěšených po celé délce jejich balkónu.

U Jacksonových se neustále stavovali Tomovi kamarádi z armády. Jejich dům fungoval jako jakési centrum

mejdanů. Během prvních let zel jejich balkón jen málokterý víkendový večer prázdnotou. Většinou se na něm kochali panoramatickým výhledem na skrovnou chatu lámy Tašiho přátelé s manželkami či přítelkyně s manžely a muži se družně poplácávali po ramenou či zádech.

Neustálá zábava poblíž vrcholku kopce nijak nerušila lámův denní program. Občasné doléhání hudby či smích, zanesený k němu nočním vánkem, nikdy nebyly natolik hlasité, aby jej probudily, byť se ke spánku ukládal již v devět hodin. A když se ve tři hodiny ráno budil k meditaci a pohlédl na dokonalý klid měsícem zalitého údolí, připadal si, jako by byl jediným člověkem na světě.

V průběhu dalších desetiletí rušný společenský život v sousedním domě postupně ustával. Tom se začal hrbit a Tina zpomalila. Stárnutí se nedalo vyhnout, ačkoli stárnutí nebylo to jediné, co u Toma a následně také u Tiny vyvolávalo změnu. Byl zde závažnější důvod, proč bývalý plukovník tráví na balkóně tolik osamělých hodin a mlčky hledí do noci, jen se sklenkou bourbonu v ruce.

Cosi, co byl dříve schopen potlačovat, rozumově si vysvětlit či ignorovat po celou dobu profesního života, nyní využilo klidu důchodu, začalo se vynořovat ze sklepení podvědomí a pronikalo do bdělého vědomí. Cosi, co se dříve zjevovalo pouze v jeho nejhroznějších nočních můrách, se začalo vykrádat ven v těch nejméně očekávaných okamžicích, a jakmile to zahlédl, zcela to zaměstnalo veškerou jeho pozornost. Děsilo ho to, dělalo se mu špatně a cítil se mizerně. Bylo pro něj však příliš těžké přiznat to sobě i komukoli dalšímu.

Láma Taši si toho velmi dobře všiml hned při prvním setkání. Stalo se to pár měsíců po jeho nastěhování, právě když táhl popelnici na konec ulice, kde každý týden probíhal svoz odpadu. Tom ve stejnou chvíli přivezl jejich popelnici, měl ji naloženou na korbě svého chlapácky vyhlížejícího pickupu. Ohlédl se, spatřil přicházejícího

souseda a instinktivně zaujal obrannou pózu profesionálního vojáka.

Když láma Taši pohlédl do jeho jasných modrých očí, okamžitě viděl, co nosí ten muž v srdci, a jeho tvář začala vyzařovat chápaté soucítění.

Tom zrozpačitěl a nevěděl, jak reagovat. Dosud se před nikým necítil tak odkrytý, zejména co se týče oné největší hrůzy. Úspěšně ji totiž skrýval a pochyboval, že by ji někdo mohl zahlédnout, ba že by vůbec někdo mohl vytušit, že v sobě něco takového skrývá. A teď byl tímto očividně čestným mužem zaskočen a nevěděl, jak se chovat. Dozajista nebyl připraven na vlnu přívětivosti, která k němu plynula z láмова srdce a kvůli které si začínal podivně uvědomovat sám sebe a cítit se naprosto bezcenně. Ukryl se proto za dobře nacvičenou zdvořilost a trval na tom, že lámu Tašihu odveze zpět k jeho domu. Po celou cestu pak obšírně rozpravoval o místní praxi svozu komunálního odpadu.

Od následujícího týdne se Tom po cestě s plnou popelnicí vždy zastavoval i pro popelnici souseda a později téhož dne mu ji vyprázděnou opět autem přivezl. A když v zimě sněžilo nejvíc, odhrabával sníh v ulici Na Supím vrchu nejen před vlastním vchodem, ale i před vchodem lámovým.

Pokud by to někomu přišlo divné, Tom by mu vysvětlil, že je důležité být dobrým a pozorným sousedem. Věc sahala ovšem daleko hlouběji. Když opravoval svou kamennou zídku, pustil se i do zídky lámy Tašihu a strávil na ní týden práce. A když láma odjel na dva měsíce do Himálaje navštívit svého staříčkého gurua, pár kolegů a rodinu, po návratu zjistil, že mu Tom nově zateplil celou chatu, takže byla chráněna nejen před nejhorším mrazem v zimě, ale i spalujícím horkem v létě.

Láma Taši vždy srdečně vyjádřil díky za sousedovu pozornost, oba s Tomem nicméně věděli, že Tom ve skuteč-

nosti netouží po jeho vděčnosti. Šlo mu o cosi, co nebyl schopen sám vynést na povrch.

Láma Taši se mu pokoušel přiblížit, nejprve měsíce, pak roky. Při některých rozhovorech jej takřka fyzicky vytrhoval ze spárů oné hypnotizující nestvůry. Nemohl si nevšimnout ironie osudu, že muž, který bydlí nejbližší, který mu v praktických ohledech nejvíce pomáhá a který nejzoufaleji potřebuje jeho pomoc, je zároveň tím, jenž se mu nejzarytěji uzavírá.

Tak dost! Láma Taši pochopil, že ve světě brzy dojde k dosud nevídanému otřesu a že Tom dostane obrovskou šanci zbavit se té příšery, která z něj pozvolna ždímá život. Všechno dosavadní povzbuzování selhalo. Je třeba změnit přístup.

Tříkrát zaklepal na dveře Jacksonových. Chvilku trvalo, než se klika pohnula a ve dveřích se objevil Tom. Jejich pohledy se opět setkaly. Opět to stejné porozumění v lámových očích, které s hlubokou účastí zrcadlily, jak moc se ona temnota v Tomově životě rozrostla.

Tom jej provedl předsíní krásně prosvětlenou proskleným stropem, uprostřed níž stál velký stůl. Dříve býval vždy vyzdoben květinovými aranžemi od Tiny, plný nádherných květů a zeleně. Teď tu stál holý, pouhá velká, prázdná, naleštěná plocha. Došli do salónku, který ústil na balkón, před lety epicentrum Tomova společenského života. Na stěnách visely fotografie válečných lodí, stíhacích letounů a na nejčestnějším místě dvě muškety značky Enfield, ještě z doby války Severu proti Jihu. Zadnímu koutu dominoval klavír, na který se nikdy nehrálo. Balkón, který kdysi překypoval záplavou květin v zavěšených květináčích, připomínajících babylonské zahrady, jak občas Tom ironicky označoval výtvary své manželky, byl podivně pustý.

„Přišel jsem vás poprosit o laskavost,“ začal láma Taši, jakmile se usadili. „Asi mne bude od zítřka zapotřebí jinde

a chtěl jsem se vás zeptat, zda byste nemohl zajít ke mně do chaty, pokud zde nebudu, a nenakrmil Šánti?“

Tom přikývl. „Samozřejmě.“

Chvilku se domlouvali na čase, hovořili o tom, kde je uloženo krmení a jak střídat jeho druhy, kudy Šánti přichází dovnitř a odchází ven, zeširoka se pustili do tématu teplého jarního počasí a jeho vlivu na černé medvědy, kteří se nyní probouzejí ze zimního spánku dříve, než je obvyklé.

Klábosení se ubíralo vlastní cestou. Pak nastalo podivné ticho. Teď, anebo nikdy.

Láma Taši se obrátil směrem k balkónu, na němž Tom vysedával sám večer za večerem. „Vídám vás vždycky večer,“ řekl.

Tom následoval směr jeho pohledu, jako by pozoroval zmenšeninu sebe sama, a zabořil se do křesla.

„Mám rád bourbon,“ vysvětlil a naklonil hlavu směrem k baru v rohu místnosti, pyšnicímu se celou řadou lahví tvrdého alkoholu seřazených s vojenskou přesností u zrcadlové stěny.

Láma Taši pozoroval tu spoustu lihovin. „Alkohol,“ přikývl moudře, „občas si říkám, že působí podobně jako meditace.“

Tom nadzvedl obočí. „Jak to myslíte?“

„Nezmění nic,“ vysvětloval láma, „ale může změnit způsob, jak se ohledně něčeho cítíte. Dočasně.“

Tom věděl přesně, kam láma míří a které dveře se znovu pokouší otevřít. Neodpověděl, jen reflexivně provedl úhybný manévr a sklopil pohled k podlaze.

„Pomáhá vám usnout, že?“ zkusil to láma.

Tom dlouho nic neřikal, pak jen zabručel: „Anestetikum.“

Láma Taši přitakal. „Tlumení bolesti.“

„Nejspíš mi chcete naznačit, že bych místo toho měl meditovat,“ bleskl Tom očima plnýma otevřeného odpo-

ru. „Jenomže celé hodiny sedět, to není můj šálek kávy. Potřebuji aktivitu.“

Teď se dostali na stejnou vlnovou délku. Tom připustil, že má vnitřní problém, a dal najevo svou tvrdohlavost. A pouze díky tomu, že viděl lámovo srdečné soucítění, mohl Taši udělat něco, co Tom vůbec nečekal. Zatímco na lámu zkoumavě hleděl modrýma očima, jež byly tak světlé, jako by neměly barvu vůbec, láma Taši mu náhle začal zrcadlit zcela odlišnou realitu.

Dobromyslné přijetí, které Tom dobře znal, bylo pryč, a namísto něj se setkal s tak mocným pohledem, jaký dosud nezažil. Naháněl větší strach než ty největší hrozby, které zažil v armádě. Ten pohled byl ještě zlověstnější, neboť jej konfrontoval se skutečností, které se po celá desetiletí snažil vyhnout, totiž s trápením ve vlastní mysli. Nepopsatelná hrůza, jíž byl před lety svědkem a před níž se nedalo utéct. Strach pronikající až do morku kostí, který se stal hlavním námětem jeho myšlenek. Nyní se zrcadlil v očích jeho souseda s realností, která s sebou nesla naléhavé a mocné varování. Už se nemůže vyhýbat palčivému tušení, že ať je momentální trýzeň jakkoli silná, proti tomu, co přijde, pokud se něco nezmění, to ještě nic není.

Co bude dělat, až nebude mít balkón, na němž může sedět, a bourbon na tlumení bolesti? Co bude dělat, až zemře a jeho mysl, instinktivně přitahovaná k oné hrůze, se v ní zcela rozpustí? Bez podpory těla, bez kotvy, která by jej držela na místě, kam se bude moci vrátit, byť jen pro dočasnou úlevu? Bez kotvy těla zůstane tvář v tvář budoucnosti, která přesahuje děsy z obrazů od Hieronyma Bosche. Cožpak toto není definice pekla – neustávající prožívání intenzivní, neúprosné bolesti, která nepolevuje? Možná ho již dříve zahlédl a pokoušel se tu představu zaplašit, ona se však nyní zrcadlila v mohutné hněvivosti lámova pohledu a nedalo se jí vyhnout.

„Souhlasím, že je nutné něco s tím dělat,“ pronesl láma Taši po chvíli, která se zdála jako celý další život.

Tom celý nesvůj sledoval, jak se výraz tváře jeho souseda navrácí do obvyklého klidného stavu. Nikdy by si nepomyslel, že tento guru s jemným vystupováním disponuje takovouto mocí, jež dokáže otrást nitrem člověka. S chvěním si uvědomil, proč mu láma Taši vždycky projevoval soucítění – ne pouze kvůli tomu, co ho trápí nyní, nýbrž kvůli tomu, co jej čeká. Pochopil, že se věci ještě zhorší.

Láma Taši věděl, že Tom mu věnuje soustředěnou pozornost. „V budoucnosti není nic rozhodnutého,“ řekl, čímž odpověděl přímo na Tomovy myšlenky. „Příčiny toho, co si přejete zakoušet, vytváříte vy. Svou realitu si tvoříte *sám*.“

Zavládlo dlouhé ticho, během něhož Tom vstřebával, co se právě stalo. Pak se s upřeným pohledem zeptal: „Co tedy navrhuje?“

POZDĚJI TÉHOŽ DNE SE LÁMA TAŠI PŘED ULEHNUTÍM JEŠTĚ POSTAVIL PŘED DOMEK A HLEDĚL DO TMY – tmy, která pro jeho souseda představovala dějiště hrůzy, zdroj zlověstných příšer, jež ho přicházely mučit, skrznaskrz jej provrtávaly děsem, a přece se jim stále znovu a znovu dařilo přimět ho, aby se k nim večer za večerem vracel, vždy s bourbonem v ruce.

Pro lámu Tašiho nemohlo být nic více vzdálené. Hodiny strávené ve tmě pro něj znamenaly úchvatný čas, kdy ustávala oslňující aktivita světa a začínaly se zjevovat jemné skutečnosti, ukazující na čarokrásný smysl bytí. Bublající potůček za okrajem skály, napájející štavnaté pastviny v okolí, bylo možné zaslechnout, jen když umlkl denní šum. Pak se tento věrný dárce života ozýval jako sladká